

Ik ben een boek'

In de handen van ontwerper Irma Boom wordt een boek een kunstwerk. Ze is er internationaal beroemd mee geworden. Haar werk is nu te zien in een expositie in Amsterdam.
Door Susan Nortier

Beelden uit het boek 'Viktor & Rolf - Cover Cover', dat Irma Boom in 2018 maakte voor het modeduo.

Boven: een drukproef van 'SHV Think Book 1996-1896', een jubileumboek voor familiebedrijf SHV; rechts: 'Viktor & Rolf - Cover Cover' (2018).

Rem Koolhaas, Viktor & Rolf, Chanel, Ferrari en een reeks kunstenaars, iedereen staat in de rij om een boek te laten ontwerpen door Irma Boom (61). Voor het Rijksmuseum maakte ze onder andere het logo (bekend van de spatie tussen 'Rijks' en 'museum') en ontwerpt ze boeken en soms tentoonstellingen.

Het Amsterdamse museum Allard Pierson wijdt nu een tentoonstelling aan haar werk. De expositie 'Irma Boom - Book Manifest' gaat over Booms ontwerpproces: het experiment en de zoektocht naar de ultieme vorm van het boek - alles wat voorafgaat aan de productie. De boeken zelf worden dan ook niet tentoongesteld, maar uitgebreid getoond in video's. Dat is

misschien wel de beste manier om de bijzondere driedimensionale ontwerpen te bekijken. Ook zie je drukvellen, bindmodellen, snede-experimenten en proeven. En van elk boek maakte Boom een piepkleine dummy, die in een glazen vitrine zijn te bewonderen.

Boom denkt conceptueel, en hoewel haar boeken bekendstaan om onder andere de bijzondere materiaalkeuze, volgt het materiaal altijd uit het idee. 'De inhoud van het boek bepaalt hoe het eruit gaat zien', verklaart Boom. Ze put uit een aantal van haar recente ontwerpen uit. 'Ik wil graag nieuwe dingen laten zien, en dat het makkelijker een boek iets anders is dan een digitaal ontwerp. Het is driedimensionaal versus een plat vlak.'

Bij elk ontwerp werkt Boom met weinig middelen, maar veel intensiteit. Een boek is bij haar nooit zomaar een boek. Het is eerder

een driedimensionaal gebouw, je zou haar ook wel boekarchitect kunnen noemen. 'Dat vind ik niet zo'n gekke titel', beamt ze. Hoewel Booms boeken gerust kunstwerken genoemd mogen worden, noemt ze zich geen kunstenaar. 'Ik ben ontwerper', benadrukt ze. Ze heeft zo'n diepe fascinatie voor boeken en voelt zich er zo mee verbonden, dat ze zelfs zegt: 'Ik ben een boek.'

Vaticaan-bibliotheek
Boom koos voor de tentoonstelling een aantal van haar recente ontwerpen uit. 'Ik wil graag nieuwe dingen laten zien, en dat het makkelijker een boek iets anders is dan een digitaal ontwerp. Het is driedimensionaal versus een plat vlak.'

Opdrachtgevers zijn vaak geïnspireerd door eerder werk van

Boom, en komen dan met de vraag of ze iets soortgelijks voor hen kan maken. Maar dat is bij Boom geen optie. 'Elk ontwerp is weer nieuw', vertelt ze. 'Het staat op zichzelf en is specifiek voor precies die opdrachtgever.'

Toch is al haar werk herkenbaar, je ziet meteen: dit is Irma Boom. 'Het is denk ik de manier van werken, de aandacht voor en investering in het ontwerp', aldus Boom. 'Ik werk niet alleen als ontwerper, maar ook als samensteller aan boeken. Die betrokkenheid is denk ik zichtbaar.'

Het zijn niet de minste namen die in de rij staan om door Irma Boom een boek te laten ontwerpen. Naast kunstenaars kloppen ook bedrijven als Vitra, Renault en Chanel, architect Rem Koolhaas en modeontwerpers Viktor & Rolf

bij haar aan. Het ontwerpproces voor de boeken van de laatste drie is niet zomaar komt - haar toegangspas meer dan twintig jaar samen.

Booms laatste ontwerp voor Koolhaas betreft een boekje bij een tentoonstelling in het Guggenheim Museum, in New York: *Country'side - A Report*. Bij dit ontwerp is het niet zozeer het materiaal, als wel het formaat waar een verhaal achter zit. Het formaat van het boekje is een statement. De afmetingen zijn gebaseerd op het allereerste pocketboek, *Vergilius Romanus*, van de Italiaanse drukker Aldus Manutius, uit 1501: slechts 16 cm hoog.

Daarom is een lofopdracht op het platteland', vertelt Boom. 'Toen ze de pocketontdekte wist ze meteen dat dit boekje het uitgangspunt moest worden voor het ontwerp

voor Koolhaas. Ze vond het toen ze aan het werk was in de Vaticaan-bibliotheek, een plek waar je niet zomaar komt - haar toegangspas meer dan twintig jaar samen.

Booms laatste ontwerp voor Koolhaas betreft een boekje bij een tentoonstelling in het Guggenheim Museum, in New York: *Country'side - A Report*. Bij dit ontwerp is het niet zozeer het materiaal, als wel het formaat waar een verhaal achter zit. Het formaat van het boekje is een statement. De afmetingen zijn gebaseerd op het allereerste pocketboek, *Vergilius Romanus*, van de Italiaanse drukker Aldus Manutius, uit 1501: slechts 16 cm hoog.

Daarom is een lofopdracht op het platteland', vertelt Boom. 'Toen ze de pocketontdekte wist ze meteen dat dit boekje het uitgangspunt moest worden voor het ontwerp

'Ik hou ervan als een boek iets ruigs heeft, funky is'

Een zogenaamde 'preesvorm' (of matrijs) voor een boek dat Boom heeft gemaakt voor luxemerke Chanel.

Terug naar het Allard Pierson. Voor modeontwerpers Viktor & Rolf maakte Boom een boek met als uitgangspunt het bedekken van het lichaam. Het is een verwijzing naar hun Russische Doll-show, waarbij een van de modellen verschillende kledingstukken over elkaar droeg. Die geïntegreerd brengt Boom in haar boek *Cover Cover* tot uiting met in elkaar gevouwen sets van 8 pagina's, die elk een show weergeven. De binnenste bladen zijn van stevig papier en naar buiten toe wordt het papier dunner. Ze zijn in het midden met een roze draad aan elkaar

gemaakt. 'In boekertermen zijn het 65 stofomslagen over elkaar heen', legt Boom uit.

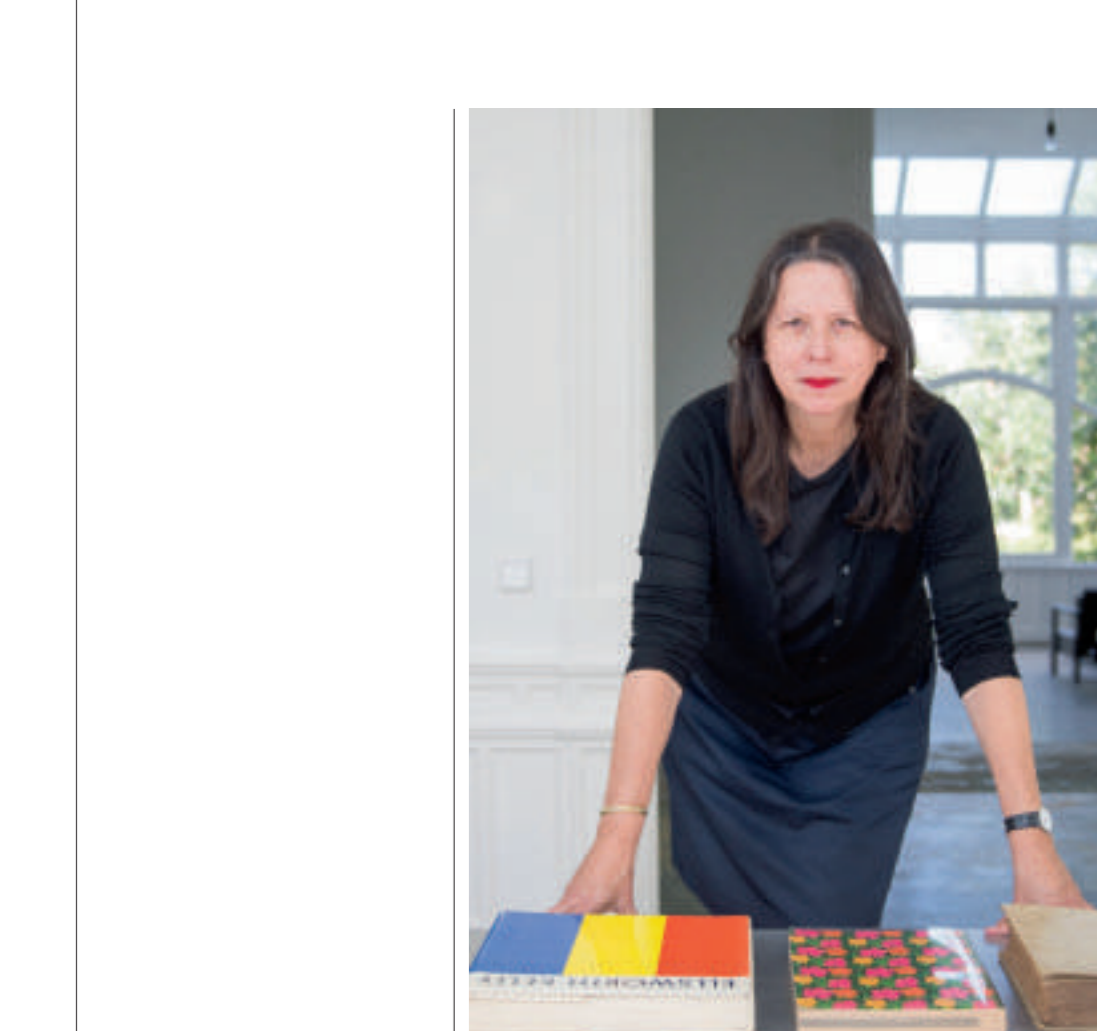
'Ik hou ervan als een boek iets ruigs heeft, funky is. Ik hou niet zo van gelikt.' Dit komt goed tot uiting in haar ontwerp voor tekstielontwerper Sheila Hicks. De bladzijden van *Weaving as Metaphor* hebben grillige rafelranden. 'Voor Hicks zijn de randen van haar weefsels belangrijk, omdat je daar kunt zien hoe het in elkaar zit', vertelt Boom. Genoeg reden om van de bladzijden ook eyecatchers te maken.

Over haar boek voor Chanel, *N°5 Culture Chanel*, zegt Boom: 'Dit is het ultieme boek.' Het modelhuis vroeg haar een boek te maken over het beroemde parfum *N°5 (numéro cinq)*. Het merke, dat bekendstaat om zijn kleurrijke reclamevideo's, kreeg een spierwit ontwerp van

Chanel. 'Het boek is helemaal wit, inktloos dus, zowel tekst als beeld is in reliëf aangebracht. Het is een verwijzing naar hun Russische Doll-show, waarbij een van de modellen verschillende kledingstukken over elkaar droeg. Die geïntegreerd brengt Boom in haar boek *Cover Cover* tot uiting met in elkaar gevouwen sets van 8 pagina's, die elk een show weergeven. De binnenste bladen zijn van stevig papier en naar buiten toe wordt het papier dunner. Ze zijn in het midden met een roze draad aan elkaar

gemaakt. 'In boekertermen zijn het 65 stofomslagen over elkaar heen', legt Boom uit.

Daarom is een lofopdracht op het platteland', vertelt Boom. 'Toen ze de pocketontdekte wist ze meteen dat dit boekje het uitgangspunt moest worden voor het ontwerp

de grootte heeft van haar 100ste levensjaar: slechts 22 cm.

Die numerologie springt niet in het oog. 'Het is niet te zien, maar mensen voelen het wel.' Zakenman Paul Fentener van Vlissingen, Booms eerste grote opdrachtgever, zei eens: 'Ik voel iets in die boeken, maar ik weet niet wat.' Dat vond Boom mooi. 'Dat onzegbare, dat is het.' □

De expositie *Irma Boom - Book Manifest* is tot 8 mei te zien in museum Allard Pierson, in Amsterdam. allardpierson.nl

De tentoonstelling gaat over Booms ontwerpproces: het experiment en de zoektocht naar de ultieme vorm van het boek.

De grootte heeft van haar 100ste levensjaar: slechts 22 cm.

Die numerologie springt niet in het oog. 'Het is niet te zien, maar mensen voelen het wel.' Zakenman Paul Fentener van Vlissingen, Booms eerste grote opdrachtgever, zei eens: 'Ik voel iets in die boeken, maar ik weet niet wat.' Dat vond Boom mooi. 'Dat onzegbare, dat is het.' □

De expositie *Irma Boom - Book Manifest* is tot 8 mei te zien in museum Allard Pierson, in Amsterdam. allardpierson.nl

FOTO: ILLUSTRATIE/ANP